

Dokument č. 81

List J. Lettricha z 10. októbra 1946 L. Novomeskému o školských otázkach.

Predseda Slovenskej národnej rady

Bratislava, dňa 10. októbra 1946.

Drahý majstre,

odvolávajúc sa na naše viaceré osobné rozhovory o školských veciach, dovoľ, aby som ich obsah aj písomne zhrnul.

V podstate ide o problémy, ktoré boli predmetom nášho rokovania v rámci rekonštrukcie zboru povereníkov a ktoré si prisľúbil vyriešiť.

1/ Ide v prvom rade o otázky personálne - p.(ána) Dr. Andreja Pavlíka a p.(ána) Dr. Jozefa Straku, ktorí nepoživajú dôvery tých kruhov, ktorých veci spravujú a tak sa nedôvera voči ním prenáša aj na celý rezort a na školskú politiku vôbec. Osobne si p.(ána) Dr. Pavlíka vážim, ale v záujme ukludnenia značnej časti verejnosti je potrebné, aby si pre nich našiel vhodnejšie umiestnenie mimo poverenictva.

2/ Konštatujem, že ani dosiaľ nebol podaný návrh na vyriešenie otázky menovania Branislava Lichardusa ústredným inšpektorom a Maťašika prednostom oddelenia pre kalvínov, hoci v tomto smere si už dávnejšie prejavil ochotu oba prípady kladne vybaviť.

3/ Dostávam sťažnosti, že školstvo opätovne preveruje už preverených učiteľov a profesorov a to obvykle na horší stupeň. Tým vzniká veľké rozhorčenie medzi školskými pracovníkmi a hľadajú sa v tom hneď osobné a politické motívy. Myslím, že treba preverovaniu urobiť už koniec, ak sa celá inštitúcia nemá zvrhnúť v demoralizujúci inštrument.

4/ Postrádam dosiaľ prisľúbenú správu o vyriešení personálnych otázok radových učiteľov, menovite či a čo sa napravilo ohľadom umožnenia ich radového života. Poznávam, že tu ide o problém, ktorý sa pri trochu dobrej vôle dá vybaviť.

5/ Pri rekonštrukcii Zboru povereníkov došlo k viacerým zásahom v Svoradove, čo sa vysvetľuje ako vedomé porušenie dohody pred rekonštrukcie Zboru a ako dráždenie na veci zainteresovaných kruhov, ktoré prejavovali snahu po určitom vyrovnaní a uspokojení. Ráč hneď zamedziť akékoľvek ďalšie kroky, najmä pokiaľ ide o riešenie otázky vlastníctva poľnohospodárskych objektov Spolku sv.(ätého) Svorada.

6/ Treba hneď urobiť nápravu vo veci umiestnenia školy v kláštore sv.(ätého) Vincenta v Ružomberku, kde došlo k sporom medzi kláštorom a riaditeľom školy Martinom Lenkom, ktorý sa dokonca nasťahoval do školskej budovy a niekoľko miestností používa ako súkromný byt. Ďalej sa do školy nasťahoval vraj i školský inšpektor Emil Záhoranský. Myslím, že je nie v záujme dobrého mena školskej správy, keď sa vyvolávajú zbytočné spory pre byty v kláštornej budove nota bene, keď ide o minovercov.

7/ Nebudem opakovať rozladenie, aké nastalo medzi učiteľstvom pre hromadné prekladanie. Viem, že veľká časť bola nevyhnutne potrebná. No, viem i to, že pri taktnom postupe mohlo sa vyhnúť mnohým neprijemnostiam, najmä tam, kde sa tak stalo so zreteľom na politické hľadiská.

Tieto veci sú veľmi naliehavé, lebo prevažná časť z nich čaká na svoje riešenie dobré dva mesiace.

Rád by som bol, keby si mi ešte pred odchodom do Spojených štátov dal uspokojujúcu odpoveď, aby som zase i ja mal možnosť uspokojiť zainteresované miesta, ktoré sa domáhajú nápravy politickou cestou.

Úprimne Tvoj

Lettrich

Veľavážený pán

Ladislav Novomeský

povereník školstva a osvetu

B r a t i s l a v a

Slovenský národný archív Bratislava, f. Povereníctvo školstva, kart. 4.

Dokument č. 82

Hlásenie okresného tajomníka Demokratickej strany z 10. októbra 1946 o situácii v Skalici

OKRESNÝ SEKRETARIÁT DEMOKRATICKEJ STRANY V SKALICI

Vec: Emil Šimko, okr.(esný) taj.(omník) DS V Skalici,

dňa 10. X. 1946

Vec: hlásenie

Bratský

Ústredný sekretariát DS

B r a t i s l a v a

Podpísaný Emil Šimko, okr.(esný) taj.(omník) DS v Skalici, dovoľujem si ešte mimo hlásenia, že som nastúpil službu okr.(esný) taj.(omník) dňa 1. X. 1946, podať obširnejšiu informatívnu správu o stave okr.(esného) sekretariátu a okresnej organizácie v akom som ho našiel a prevzal.

1. Organizačno-politická časť.

V obciach okresu Skalica je založených 24 miestnych organizácii DS. Tieto sa dnes nachádzajú v žalostnom stave, pretože morálnej podpory sa im nedostalo už od 26. mája